

Fastställd av regionfullmäktige
Framtagen av ledningskontoret
Datum 2017-03-27
Gäller 2017-2020
Ärendenr RS 2016/540
Version [1.0]

Internationell strategi för Region Gotland 2017-2020

Internationell strategi för Region Gotland 2017-2020

Gotland påverkas alltmer av omvärlden. Den ökade globaliseringen och regionernas ökade betydelse i Europa innebär att Region Gotland, med ansvar för regional utveckling och tillväxt, har en viktig roll att fylla internationellt som företrädare för Gotland och därmed säkerställa att regionens intressen och internationella samarbetsmöjligheter tillvaratas.

Gotland har lång erfarenhet av att arbeta internationellt. Redan under tidigt 1990-tal engagerade sig Gotland i flera europeiska nätverk med koppling till strategisk utveckling i ö-relaterade frågor samt Östersjöfrågor. När det kommer till EU-finansierade projekt har Gotland drivit och deltagit i flertalet projekt. Gotland har även en lång tradition av att driva utomeuropeiska projekt i bland annat Tanzania och Ukraina. Detta har framför allt gjorts via finansiering från Internationellt centrum för lokal demokrati (ICLD).

Förutsättningar

Ett framgångsrikt internationellt samarbete kräver fortlöpande kompetensutveckling, såväl bland förtroendevalda som bland tjänstepersoner. Språkkunskaper, kunskaper om det europeiska samarbetets verktyg och möjligheter, kunskaper om samhällsförhållanden och kultur i andra regioner, kompetens i projektledning och projektarbete i samband med internationellt samarbete är några exempel på kunskapsområden som kan stärka och utveckla Gotlands roll på den internationella arenan.

De rådande ekonomiska förutsättningarna inom Region Gotland medför stor arbetsbelastning på de olika förvaltningarna. Detta får dock inte lägga hinder i vägen för ett strategiskt fortsatt utvecklingsarbete. Även om arbetet med till exempel EU-projekt kan ses som tidskrävande är det, om kärnverksamheten får stå i fokus, en investering för framtiden som utvecklar medarbetarna och organisationen samtidigt som det kan tillföra externa medel.

Syfte

Syftet med den internationella strategin är att klargöra hur Region Gotlands internationella arbete ska bidra till att uppnå de strategiska mål som finns i det regionala utvecklingsprogrammet Vision Gotland 2025¹, vilket är Region Gotlands övergripande styrdokument för hur Gotland vill möta framtidens utmaningar tillsammans med näringslivet, myndigheter, civilsamhället, akademi och andra aktörer.

Strategin syftar även till att tydliggöra hur Region Gotlands samtliga nämnder och förvaltningar i större utsträckning kan integrera det internationella arbetet i sina verksamheter för att kunna förstärka, förbättra och utveckla Gotland.

Mål

De övergripande målen för Region Gotlands internationella strategi är:

- att främja internationellt utbyte för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling och tillväxt på Gotland, samt
- att utveckla Region Gotlands verksamheter.

Internationalisering ska vara integrerat i Region Gotlands samtliga verksamheter. Det innebär att internationellt arbete inte är ett avgränsat sakområde, utan ett ansvar för alla nämnder och förvaltningar där sakkunskap finns. Goda kontakter med nationella myndigheter

¹ Kommer att ersättas av en Regional utvecklingsstrategi (RUS) under 2018.

och nätverk ökar möjligheterna till framgång i det internationella arbetet. Genom att sträva mot de uppsatta målen ska Region Gotlands internationella arbete leda till:

- ökad internationell samverkan mellan olika aktörer som ger en tydlig nytta för den egna verksamheten och gotlänningarna,
- en ökad extern finansiering genom olika samarbetsprojekt,
- en ökad kompetens inom Region Gotland, men även hos andra aktörer på Gotland, genom erfarenhets- och kunskapsutbyte,
- en ökad kulturell förståelse mellan människor med olika bakgrund, samt
- en tydligare roll och profil för Region Gotland i nationella och internationella sammanhang.

Region Gotlands behov och långsiktig nytta ska styra engagemang och deltagande i det internationella arbetet. Målen ska brytas ner och konkretiseras per nämnd, och aktiviteter redovisas i nämndernas verksamhetsplaner. Till stöd för arbetet finns ett nätverk som utgörs av förvaltningarnas utsedda internationella kontaktpersoner.

Prioriteringar

Europa 2020-strategin är EU:s övergripande strategi för tillväxt, jobb och välbefinnande². Den regionala utvecklingen är en central fråga i Europa 2020-strategin och samtliga regionala tillväxtstrategier ska ta hänsyn till strategin. Även alla EU:s fonder och program syftar till att uppfylla målen i Europa 2020-strategin och det är därför logiskt att Region Gotlands internationella insatser tar sin utgångspunkt i Europa 2020-strategin.

Under de kommande åren är det viktigt att Region Gotland prioritera utifrån mervärde, nytta och resurser inför medverkan i projekt och nätverk och för andra åtaganden med koppling till det internationella arbetet. Region Gotland finns representerat i flera nationella nätverk och beredningar, bland annat inom Sveriges kommuner och Landsting (SKL). Medlemskapen är viktiga att aktivt nyttja för kunskapsinhämtning och påverkansarbete. För att optimera medlemskapen i internationella nätverk kommer Region Gotland, utifrån relevans och resurser, att aktivt arbeta med medlemskapen i Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR)³, Union of the Baltic Cities (UBC), Organization of World Heritage Cities (OWHC) samt Stockholmregionens Europakontor. Region Gotlands engagemang i Hansan är fortsatt en prioriterad uppgift, och ska, liksom engagemanget i övriga prioriterade nätverk och projekt, eftersträva synergieffekter dem emellan.

Region Gotland kommer även att fortsätta att prioritera sitt engagemang i ICLD.

Det är viktigt att sakfrågan i förstahand styr arbetet och inte geografin. Genom att säkerställa att projekt ligger i linje med befintliga strategier kan de skapa ett mervärde till redan planerade insatser.

Arbetsätt

Region Gotlands internationella arbete ska vara ett verktyg till att nå de mål och inriktningar som är fastställda i styrdokument. Arbetet ska präglas av nyfikenhet och samtidigt vara målinriktat, såväl vid studiebesök och konferenser som vid medverkan i projekt. Resultat och erfarenheter från projekt, resor och konferenser ska dokumenteras, spridas och delas

² http://ec.europa.eu/europe2020/index_sv.htm

³ Se bilaga för mer information om Region Gotlands nätverk.

med kollegor på hemmaplan. Nya kontakter och möjliga projektidéer ska följas upp. Genom att arbeta på detta sätt blir Region Gotland en relevant, attraktiv och kunnig samarbetspartner som samtidigt bidrar till ökad förståelse för mervärdet av internationella relationer på Gotland.

För att skapa förutsättningar för engagemang i nätverk och andra utvecklingsaktiviteter avsätts medel i regionstyrelseförvaltningens budget med syftet att stimulera förvaltningarna att arbeta med internationella aktiviteter⁴.

För att uppnå Region Gotlands mål med det internationella arbetet krävs ofta samverkan med andra aktörer. Region Gotland har bland annat en överenskommelse om samverkan med Länsstyrelsen i Gotlands län där internationella frågor ingår liksom en partnerskapsöverenskommelse med Uppsala universitet campus Gotland där internationalisering är ett av samverkansområdena.

Framgångsfaktorer

För att Region Gotland ska uppnå målen med den internationella strategin krävs:

- Tydliga prioriteringar som utgår från Region Gotlands strategiska styrdokument och som har tydlig koppling till ordinarie verksamhet och dess behov.
- Långsiktighet, uthållighet och aktivt engagemang – nya kontakter och relationer tar tid att bygga upp och resultat kan därför inte alltid ses direkt.
- Att Region Gotland aktivt ska identifiera möjligheterna för delfinansiering av verksamhetsutveckling via externfinansiering som ligger väl i linje med styrdokument och utvecklingsmål.
- Tydlig styrning och uppföljning från såväl den politiska ledningen som förvaltningsledningarna för ett hållbart och långsiktigt internationellt arbete.
- Att Region Gotlands aktivt och strategiskt använder sig av medlemskapen i nationella och internationella nätverk för påverkansarbete, kunskapsutveckling och nya perspektiv för både politiker och tjänstepersoner. Medverkan ska värderas utifrån relevans, mervärde, kostnad och arbetstid/restid. Deltagandet ska kontinuerligt utvärderas, följas upp och redovisas.

Ett internationellt perspektiv är viktigt för den verksamhetsutveckling som kontinuerligt behövs för att förbättra, anpassa eller förändra regionens verksamheter för att möta omvärldsförändringar och för att nå uppsatta mål. Viktiga förutsättningar för verksamhetsutveckling skapas genom ett internationellt fokus, där personella och finansiella resurser avsätts för att få tillgång till extern projektfinansiering, omvärldsinformation, kompetens och idéer.

⁴ Region Gotland arbetar med att jämställdhetsintegrera samtliga styrdokument och verksamheter vilket även gäller det internationella arbetet. I tillsättning av uppdrag, arbetsgrupper, fördelning av stimulansmedel etc. är det därför centralt att ta i beaktande om en jämn könsfördelning, fördelning av ålder, erfarenheter, boendeort med mera.

GENOMFÖRANDE – ansvar och arbetsfördelning

Politikerorganisation

Regionfullmäktige har det övergripande ansvaret för att strategin följs. Rapportering av det internationella arbetet görs årligen till regionfullmäktige i samband med årsredovisningen.

Regionstyrelsen leder och samordnar det övergripande internationella arbetet och ansvarar även för de långsiktiga relationerna med vänorterna och de internationella nätverken. Regionstyrelsen fattar beslut om val av politiska företrädare till internationella uppdrag, både vad gäller styrelseposter och permanent deltagande i kommittéer och arbetsgrupper. Rapportering av det internationella arbetet görs årligen till regionstyrelsen i samband med årsredovisningen. Den beslutar även om eventuell revidering av strategin.

Nämnderna ansvarar för att det internationella perspektivet integreras i verksamheten och att möjligheter till extern medfinansiering undersöks, samt de samarbeten och nätverk som är ämnesspecifika utifrån deras uppdrag.

Tjänstemannaorganisation

Koncernledningsgruppen (KLG) agerar styr/avstämningsgrupp för koncernövergripande frågor och prioriteringar.

Förvaltningscheferna ansvarar för och bevakar den internationella utvecklingen inom sina respektive områden, samt för att undersöka möjligheten till extern medfinansiering av beslutad verksamhetsutveckling. Förvaltningschefen ansvarar också för att utse en internationell kontaktperson till det interna internationella nätverket.

EU-samordnaren har i uppdrag att hålla sig ajour med EU-agendan och utveckling som påverkar Region Gotland och Gotland i stort. EU-samordnaren är övergripande kontaktperson för Region Gotlands internationella nätverk och stödjer förvaltningarna i deras nätverksaktiviteter. Vidare ska samordnaren bistå Region Gotlands samtliga verksamheter med aktuell information om utbildningsmöjligheter i EU-relaterade frågor, omvärldsbevakning samt projektstöd. Primär kontakt med förvaltningarna sker genom det interna internationella nätverket som EU-samordnare är sammankallande av.

Förvaltningarnas internationella kontaktpersoner företräder den egna förvaltningen i det internationella nätverket. Kontaktpersonen ska, med stöd av EU-samordnaren, ansvara för informations- och kunskapsförmedling med syftet att stimulera förvaltningens internationella arbete. Tillsammans bildar kontaktpersonerna ett nätverk som träffas regelbundet för kunskaps- och informationsutbyte.

Uppföljning och utvärdering

Varje förvaltning ansvarar för att det internationella arbetet beskrivs, rapporteras och utvärderas i nämndens verksamhetsberättelse. Redovisningen ska innehålla:

- Pågående EU-projekt och andra internationella projekt.
- Övrigt internationellt arbete.
- Verksamhetsrelaterade effekter och resultat av det internationella arbetet.
- Där det är möjligt ska rapportering ske med könsuppdelad statistik.

För att tydliggöra det internationella arbetet och visa på resultat ska årligen en sammanställning med goda exempel redovisas. Detta görs av EU-samordnaren i samarbete med förvaltningarnas internationella kontaktpersoner. För den regiongemensamma utvärderingen ansvarar regionstyrelsen. Syftet är att det arbetssätt som tillämpas för det internationella arbetet blir mer resultat- och kunskapsinriktat. Fokus läggs på ett ökat lärande i verksamheterna.

Bilaga 1 - Förteckning över Region Gotlands internationella nätverk

Stockholmsregionens Europakontor

Region Gotland är medlem av Stockholmregionens Europaförening som äger Stockholmregionens Europakontor. Dem har sin bas i Bryssel och verksamheten syftar till att hålla Stockholmregionen ajour med EU-agendan samt profilera regionen i Bryssel. Region Gotland har en styrelseplats i Stockholmregionens Europaförening och kan på så sätt vara med och påverka utvecklingen av organisationen.

Hemsida: <http://www.stockholmregion.org>

Årlig medlemsavgift: 200 000 kronor (2017).

Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe (CPMR)

Nätverket består av cirka 120 regioner från 28 länder och har till syfte att påverka EU så att EU:s politik främjar en balanserad territoriell utveckling. Gotland har varit medlem i CPMR sedan tidigt 1990-tal och är idag medlemmar i två av nätverkets sex arbetsgrupper: Island Commission som arbetar med ö-frågor, och Baltic Sea Commission som arbetar med Östersjörelaterade frågor. För Gotland är det viktigt att vara aktiva inom detta nätverk för regionala utvecklingsfrågor där vi kan möta andra regioner med liknande utmaningar.

Hemsida CPMR: www.cpmr.org

Hemsida Baltic Sea Commission: <http://www.balticseacommission.eu/>

Hemsida Island Commission: <http://www.islandscommission.org/en/>

Årlig medlemsavgift: 13 372 euro (CPMR 7180 euro, Baltic Sea Commission 1600 euro (kostnaden kommer öka) Island Commission 4592 euro).

Union of the Baltic Cities (UBC)

UBC är ett nätverk med cirka 100 medlemsstäder från länder i Östersjöområdet. Huvudsyftet är att främja samarbete och utbyte av erfarenheter mellan städerna, och här kan Region Gotlands kommunala uppdrag få input i sitt arbete, samt hitta partners till eventuella projekt. Arbetet är uppdelat i sju arbetsgrupper. Nätverket gjorde ett omtag under 2015 då arbetsgrupper slogs ihop, en ny hemsida lanserades och inriktningen i nätverket ändrades och mer fokus lades på projektsamarbete och erfarenhetsutbyt. Sekretariatet är placerat i Gdansk.

Hemsida: www.ubc.net

Årlig medlemsavgift: 1200 euro (2017).

Organization of World Heritage Cities (OWHC)

Ett nätverk för städer som finns med på FN:s världsarvslista; platser värda att bevara för framtiden. OWHC samarbetar framför allt i frågor kring de särskilt anpassade utvecklingsinsatser som kan behövas i världsarvsstäderna under ledning av städernas borgmästare. Sekretariatet ligger i Quebec. Inom OWHC finns en särskild grupp för de nordeuropeiska världsarvsstäderna med ett regionalt sekretariat för nordvästra Europa och Nordamerika i Regensburg.

Hemsida: <http://www.ovpm.org/>.

Årlig medlemsavgift: 2700 euro (2017).

Hansan

Hansan är ett nätverk med 185 medlemsstäder i 16 länder. En stad är årligen värd för Hansedagen, där 75-120 städer årligen deltar på Hansemarknaden, med kulturgrupper och konstnärer samt på interna möten och seminarier för att främja utbyte mellan städerna. Det finns också en ideell förening som ansvarar för Hansan som en av Europarådet certifierad

Cultural Route. Därutöver finns Hansa Business som vänder sig inte bara till städer utan till enskilda företag för att främja handel mellan städerna. Sekretariatet ligger i Lübeck. Gotland innehar platsen som vice ordförande både i nätverket och i föreningen. Gotland står värd för Hansadagarna 2025.

Hemsida: www.hanse.org.

Årlig medlemsavgift: Ingen medlemsavgift. (Varje organisation täcker sina egna kostnader för deltagande i olika aktiviteter, årlig kostnad för web-medverkan är 50 euro).

B7 Baltic Islands

Gotland var med och bildade nätverket B7 1989. Nätverket har haft en stor betydelse för Gotland i Östersjöfrågor och i EU-policy arbetet men har under senare år haft en lägre aktivitetsgrad med fokus på konst- idrotts och ungdomsutbyten.

Hemsida: <http://www.b7.org/>.

Årlig medlemsavgift: 1000 euro (2017).

Nordiskt Nätverk för Vuxnas Lärande (NVL)

Nordiskt nätverk för vuxnas lärande som Vox, nationellt fagorgan för kompetanspolitik, administrerar på uppdrag av Nordiska Ministerrådet (NMR). Inom NVL finns det ett nordiskt ö-nätverk där Bornholm, Gotland och Åland deltar. Nätverket fokuserar på särskilda utmaningar och möjligheter inom "glesbygden", förnärvarande och framöver är integrationsfrågor prioriterad ur olika perspektiv.

Hemsida: <http://nvl.org/>.

Årlig medlemsavgift: Arbetstid (övriga kostnader står NMR för).

Internationellt Centrum för Lokal Demokrati (ICLD)

ICLD arbetar med fattigdomsbekämpning genom lokal demokratiutveckling. Med fokus på individens fri- och rättigheter syftar ICLD:s program till att stärka lokala och regionala politiskt styrda organ, decentraliseringsprocesser, lokalt självstyre och medborgardeltagande i den svenska regeringens prioriterade samarbetsländer. SKL är ICLD:s huvudman. Lunds Universitet, Region Gotland och SKL utgör ICLD:s styrelse.

Hemsida: www.icld.se.

Sveriges kommuner och landsting (SKL)

Medlemsorganisation för alla Sveriges kommuner, landsting och regioner som har till uppgift att stötta och bidra med verksamhetsutveckling och fungerar som ett nätverk för kunskapsutbyte och samordning. SKL har till uppgift att ge service och professionell rådgivning inom alla de områden kommuner, landsting och regioner är verksamma. Region Gotland är aktiva inom flera nätverk och beredningar som drivs av SKL, både på tjänstepersonnivå och politikernivå.

Hemsida: www.skl.se